



Kirsten Bøggilds prædiken 19. søndag efter trinitatis

Taler

Kirsten Bøggild
Sognepræst

Dato

2. oktober 2005

Sted

Aarhus Domkirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 9, vers 1-8

MISTILLID TIL TILGIVELSEN

”jeg tror —
at ingen levende tilgir hinanden,
hvorfor skulle Kristus ellers skænke
sit blod i kalke af tretårnet sølv?”
Det skabtes vaklen, side 32. S.U.Thomsen.

Så radikalt udtrykker digteren Søren Ulrik Thomsen sin mistillid til tilgivelsen som mulighed eller realitet mellem mennesker. Kun Kristi død for de levendes skyld skænker os den tilgivelse, vi ikke formår at give hinanden. Nu skal et løsrivet citat fra et længere digt ikke gøres til et postulat eller et dogme – så langt fra – . Men det er velgørende at nogen vover at være oprigtig og tale mod strømmen af sødladen uvederhæftig tale om, at vi bare skal tilgive hinanden, elske hinanden, være gode venner – som om det er så enkelt, så let og selvfølgeligt. Digteren tror tilsyneladende ikke, at de mennesker der har såret hinanden dødeligt, krænket hinanden så det ikke kan glemmes, at de med hjertet kan tilgive hinanden. Og hvor overbeviste er vi selv? Hvor sikre er vi på at vi selv er i stand til at tilgive ham eller hende, der har bragt os i ulykke på den ene eller den anden måde? Er der noget vi ikke tåler, så er det at blive trådt på. Selv om viljen måtte være der, er det ikke sikkert følelsen er der. – Og da Jesus giver den lamme patient syndsforladelse, bliver de skriftkloge, lærde mænd forargede. Ikke fordi den lamme mand har gjort dem noget, sådan personligt, men fordi tilgivelse og syndsforladelse ikke er menneskers ansvar eller myndighed, men kun Guds. De vidste, at man ikke sådan bare kunne tilgive et menneske hvad

som helst. For hvad så med retfærdigheden? Hvad så med offeret for det som denne mand måtte have gjort? Hvad nu hvis han var en morder? Ville tilgivelsen så ikke være en hån mod den myrdede? Der lå megen visdom og menneskekundskab og etisk dømmekraft i de lærdes forargelse. De havde reel grund til at være målløse. Så længe de levede i en livsopfattelse, hvor forbrydelse og straf måtte følge hinanden som årsag og virkning i et stift system af retfærdighed. Noget for noget, som det udtrykkes nu om stunder. Konsekvens i stedet for slaphed.... De levede i et system, der var strengt og alvorligt. Uden medfølelse, uden humor. Uden mod til at vove noget utraditionelt for at komme ud af et fastlåst, undertrykkende livsmønster. De havde hverken fantasi eller mod til at bryde traditionens bånd. Derfor kunne de heller ikke forstå, at nogen havde mod til at påtage sig ansvar og myndighed til at give syndsforladelse, når det var noget der kun hørte Gud til – og mennesker så er så dejligt frie for, kunne vi måske tilføje?

Jesus spurgte de forargede mænd: ”Hvorfor tænker I ondt i jeres hjerter?” Han opfattede ikke menneskers modvilje mod tilgivelse som udtryk for en højere retfærdighed og som respekt for eventuelle ofre. Han oplevede denne modvilje som udtryk for had. Og som udtryk for magtmisbrug og undertrykkelse af de svage. Han vidste, at mennesker helt irrationelt elsker at være fornærmede. Og at de udnytter de andres fejl til at fritage sig selv for ansvar for deres videre skæbne. Han vidste, at mennesker lukker sig inde for at pleje deres krænkelser og for ikke at risikere at komme til at gøre krænkerne noget godt. Man smager på sine forurettelser og vil ikke miste dem, for det er en form for nydelse at lukke den anden ude og ”lade ham stege i sit eget fedt”, som vi siger. Tilgivelse er et skræmmende ord. For det truer ens selvbestaltede ghettoiserede verden med at bryde sammen. At tilgive den anden betyder at han bliver en del af min verden på ny – og det vil man for alt i verden undgå. Han fortjener ikke min tilgivelse, tænker vi. Og glemmer at det er et spørgsmål om jeg selv nogensinde fortjener at blive tilgivet. De lærde mænd, som forargedes, følte sig åbenbart sikre på at de selv var fejlfrie og ikke havde behov for tilgivelse? Eller havde de glemt, at de en dag selv kunne få brug for den og måske ikke havde gjort sig fortjent til den? Deres onde tanker afslørede mangel på selverkendelse. Eller flugt fra den. Men denne mangel eller flugt er så udbredt, at ordene om at ingen levende tilgir hinanden er tæt på at være realistiske. Denne tilbøjelighed til at vi hver især lukker os inde i vores egen verden af forurettelser og dermed lukker de andre ude, at vi anbringer os i hver vores ghetto – som det er blevet sagt – er så udbredt at vi næsten ikke lægger mærke til det. Sådan ser verden bare ud! Da

Jesus giver den lamme patient syndsforladelse, skønt han ikke en gang har bedt om det, bryder han med denne ghetto-opdelte verden. Han vover et spring ind i en ny livsopfattelse. Men det bliver han så også straffet for siden hen, som vi ved. For vi VIL ikke tvinges til at have med hinanden at gøre. Vi VIL ikke, for det gør for ondt. Vi vil hellere isolere os og være FRI for hinanden. En bagvendt opfattelse af frihed, mente Jesus.

Hvor besynderlig Jesu tilgivelse var kommer tydeligt frem ved at patienten ikke havde bedt om den. Han ville blot helbredes for sin sygdom. Det var i hvert fald hvad patientens hjælpere troede, da de kom bærende med ham. For umiddelbart tror vi, at det værste af alt er at være syg. Men Jesus viser med sine ord, at det værste af alt er ikke at være tilgivet. Så kan helbredelse af sygdom komme i anden række. Forstår vi det? Kender vi det fra vort eget liv? Er det værste af alt: ikke at være elsket? Hverken af mennesker eller af Gud? Hvordan opleves livet hvis man som et gammelt menneske ser tilbage på t liv i lutter uforløste fjendskaber? Hvad er det gode helbred værd, hvis man har lukket sig inde i sin egen forurettede verden og verden omkring en er menneskeligt set er øde og tom? Eller et hav af andre menneskers lidelser? – Er det ikke at være lammet på andre måder end lige den fysiske måde, som patientens hjælpere fokuserede på? Besynderlig var Jesus i sin prioritering af syndsforladelse frem for helbredelse. Men det er dog denne prioritering, der i en vis forstand også er kristendommens og kirkens. Kirken er ikke et hospital, og den er slet ikke et sted, hvor det går ud på at udføre helbredelses-mirakler. Den er et sted for forkyndelsen af syndernes forladelse, Guds tilgivelse og tilgivelse mellem mennesker. Men at sygdomme er en menneskelig lidelse inddrømmer Jesus ved også at helbrede den lamme fysisk. Det var bare ikke det det først og fremmest kom an på. Det var det åndelige: at den syges verden befries fra isolation fra både Gud og mennesker.

Men der skulle altså MOD til! For mennesker under ikke hinanden at blive tilgivet. Det er dybest set hvad de forargede signalerer. Mennesker har slet ikke RET til at tilgive, for de kan ikke gøre skaden god igen, når den først er sket. De kan ikke gøre de dræbte levende. Eller give de ulykkelige deres døde elskede tilbage. Derfor er det kun Gud, der kan tilgive morderen eller bare ham eller hende, der har gjort et andet menneske uopretteligt ondt. Hvorfra fik Jesus da modet til at tilgive? Hvorfra fik han RETTEN? Det kunne de ikke forstå og de blev vrede. Men de der fik hans tilgivelse forstod det. For de mærkede hans kærlighed. Det var en kærlighed, som ikke lod sig knægte af de begrænsninger, som man havde lagt på den i tidens løb. Jesu mod var kærlighedens

overbevisning om at den var i sin ret til at gøre godt. At Gud stod bag hans kærlighed til hvert eneste menneske, hvem og hvad det end var. Det var en overskridelse af det bar' almindeligt menneskelige, hvor der er grænser for kærlighedens evne til at tilgive. Og hvor spørgsmålet om offerets ret til oprejsning virker lammende, fordi man ikke kan give offeret denne oprejsning. Jesus overskred den almindelige grænse og sagde at den var ond: "Hvorfor tænker I ondt i jeres hjerter?" Er det en opfordring til at også vi bør overskride grænsen og altid tilgive uanset hvad? Uanset at forbrydelsen kan være uhyggelig og uoprettelig og uanset at vi ikke kan få vort hjerte med?

Ja, det tror jeg det er. Men med hvilken ret? Det var jo det Jesus hele tiden blev spurgt om. Med TROENS RET. Han troede, at alt skulle blive godt. At alt skulle oplyses af barmhjertighed fra Gud. Alle ofre, alle ulykkelige, alle skyldige ville få genoprejsning hos Gud. Hos Gud ville der ikke være forskel på offer og bøddel. Begge ville få tilgivelsens glæde. Det var det der var hans overbevisning og som drev ham til at vise det over alt hvor han kom frem. Tilgivelse var Guds rige nu og her og i evighed – og ingen som ikke satte sig selv uden for denne lyskreds skulle være udenfor.

RETTEN fik han fra troen på Guds altforsonende barmhjertighed og fra sin egen kærlighed. Han var et menneske, men et særligt menneske. Og jeg er ikke i tvivl om at han ønskede at give troen, kærligheden og modet til at tilgive videre til alle. Det er derfor vi fortæller om ham den dag i dag. Hans tro og hans mod er lige så gådefulde og grænseoverskridende nu som dengang.

Amen.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

19. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kirsten-boggilds-praediken-19-sondag-efter-trinitatis>